

A ROMÁN KOPASZNYAKÚ KERINGŐ GALAMB

Egy nagyon különleges és egyedi galamb-fajtát szeretnék bemutatni a kedves olvasónak, melyet jómagam is tenyészték.

A Román kopasznyakú keringő galambról van szó, melynek származása és kitegyesztése körül eltérő vélemények, helyenként viták vannak.

Főképp a Román álláspont szerint, a Bukaresti Ciung (ejtsd: Csung) keringő mutációs változata, így echte Román kitegyesztésű fajta.

Mások szerint, mint pl. az egykori Feliciu Bonatiu (aki nagy tenyésztője volt a fajtának, s híres szakíró is), úgy véleményezte Bajor István tenyésztőtársunknak (akivel igen jó kapcsolatot ápolok), hogy ezt a fajtát a Moldvai csángók tenyésztették ki, orosz kopasznyakú galambok felhasználásával, azokban az évtizedekben, míg a mai ukrainai területekre voltak kitelepítve, s mikor visszatértek Romániába már vitték magukkal ezt a fajtát. A románok eleinte tűzzel, vassal irtották ezeket a galambokat, mert azt hitték, betegek. Így például ennek is nagy szerepe volt abban, hogy kihalt a kék színváltozat, mert nem csak domináns vörösben és sárgában létezett a fajta, hanem kék színben is.

Bármelyik állítás is legyen az igaz, végül is dr. Teremi Gábor közbenjárásával jegyezték be Román nemzeti fajtának. Az első irodalmi adatok pedig 1899-ben jelentek meg rólok, a „Szárnysállataink” című szaklap 144. oldalán.

A fajta legnagyobb különlegessége a kopasz nyak, mely tarkótól-toroktól húzódik le a vállakig, jó 10-12 cm hosszán. A vörösek, nyak bőr színe sötét lilás, míg a sárgáké világos bőr színű.

A két alapszín, a domináns vörös (ami meggy piros) és domináns sárga (ami arany sárga) volt csak az elfogadott, több mint egy évszázadon át. De ami a két alapszín különlegessége, hogy az évtizedek során a domináns vörös és sárga színre jellemző kékes-szürke kormány és evező tollakat, világos gyöngy szürke, majdnem fehérbe hajlóra világosították a tenyésztők. Az ilyen világos evező tollak végein, a test toll színével megegyező színű foltocskák, úgynevezett pinty foltok láthatók többnyire, ami nem kötelező, de előny ha van, s törekednek is rá a tenyésztők. Ez további érdekes dísz, ezeknek a galamboknak.

A fej harmonikus, kicsi-kerekded formájú, homloka viszonylag széles.

A szemek teljesen világos szürkék, úgynevezett tiszta gyöngyszeműek.

A csőrnél kívánatos a minél világosabb viaszszínű csőr, legalább is erre kell törekedni, mert a sárgák kivételével elég gyakori a sötétebb csőr színek még.

A nyak vékony, hosszú, függőleges tartású, s teljesen kopasz, tollatlan.

Közepes termetű, s vízszintes testtartású. Szárnyai hosszúak, lazán illeszkednek a testhez, az evező tollai pedig úgy futnak ki, hogy a 14-16 tollból álló széles fark mellé vagy alá esnek. De semmiképp sem lógathatja - húzhatja a földön a szárnyait a galamb.

Lábai viszonylag rövidek.

Egy rendkívül impozáns, különleges küllemi jegyekkel megáldott fajta.

Nagyszerűen költ és nevel. Jómagam 28 éve tenyészték galambokat, igaz ebből közel 20 évet 2 begyes fajtaival foglalkoztam, de előtte 11 másik fajtaival is próbálkoztam. Kezdeként, viszont egy fajtánál sem tapasztaltam ilyen szorgalmat, gondoskodást, családias törődést – óvást, mint a Román kopasznyakú keringőknél.

Alig két hetesek a fiókák, a tojó már le is tojta a következő tojásokat, s még ki se repültek a kicsik, már a tojásból kikeltek az újabbak a szülőpár alatt, s törésmentesen nevelik mind. Ráadásul, nem olyanok, mint sok más fajtánál lehet tapasztalni, hogy csak a hím etet már jó tollas kortól, a tojó pedig hanyagolja a mutatóványt.... ezeknél a galamboknál a teljes kirepülésig, sokszor még utána is egy darabig, a tojó ugyanolyan szorgalmasan és gyakran megeteti a fiatalokat idősebb korban is, mint a hím.

Ami nagyon megfog még bennük, hogy nem félnek. Tetszik, amikor a picin ülő tojót megemelem, s megnézem az alatta lévő fiókat, alig fordítom el a fejem, mikor vissza nézek, már a hím is ott ül a tojó mellett a fészekben, s együtt vigyázzák a kicsinyeiket. Igazi család modell.

Nagyon érdekes tulajdonságuk, hogy ez a fajta kétszer vedlik, legalább is nyakra.

Mikor a fiókák kirepülnek, szinte teljesen kopasz a nyakuk, aztán változó sűrűséggel megjelennek apró tokok, de ezek lassacskán elszáradnak, s elkezdnek kihullani. A nyár végi-ősi vedlés után újra teljesen kopaszok lesznek, majd aztán

a legrosszabb időszakban, a kiállítás szezonra, újra jönnek ki aprócska tokok a nyakon, de már kevesebb, s tavaszra fokozatosan elszáradnak, kihullnak ezek is, s újra kopaszok lesznek. Minél idősebb a példány, egyre kevesebb toll jelenik meg a kopasz nyakon, s 3-4 éves kor után ezek a kis toll csőkevények-tokocskák megjelenése teljesen elmarad, s innentől egész évben a teljes kopasz nyakban gyönyörködhetünk. De vannak egyedek, amelyeknél ez a folyamat rövidebb idő alatt megy végbe, ők a kívánatosabbak azért.

Ahogy említettem a kiállítás időszak nem ennek a fajtának kedvez fiatal korban. Vannak, akik kézzel eltávolítják a megjelenő tokokat kiállítás előtt, de elvileg nem büntethető a tokozott nyakkal kiállított sem, fiatalon. Azért célszerűbb az idősebb példányokat kiállítani, amelyeknek teljesen kopasz a nyakuk beavatkozás nélkül is már, hisz ezek reprezentálják a fajtát igazán.

A tojókat a hímeiktől egyértelműen meglehet különböztetni másodlagos nemi jegyeik alapján, plusz a tojók kormány s evező tollaik egy árnyalattal mindig sötétebbek a hímekéénél, ez törvényszerű náluk. Itt szeretnék egy érdekességet megemlíteni, mely nem bizonyított dolog, de saját állományomban is tapasztaltam, s többektől is hallottam már: vannak olyan tojók, amelyek evező s kormánytollaik ugyanolyan világos, már-már fehérbe hajló gyöngy szürkék, mint a hímeké, de ezek a tojók soha nem tojnak meg, meddők. Volt, aki levágta az összes ilyen (amúgy

ritkán feljövő) szép tojóját, méregből vagy kíváncsiságból nem tudom, s egynek sem volt tojás tartója elmondása szerint. Ez nagyon érdekes dolog!

Tehát egy igazán összetett, különleges küllemű fajtáról van szó, rendkívül egyedi, s ahogy a nevében is foglaltatik a kopasznyakúságán kívül, keringő galamb is. Igaz hazánkban a legtöbben zárva tartják őket, féltve az elszaporodott ragadozó madaraktól, de vannak ismerőseim, akiknél kijárnak, s ha rendszeresen hajtva vannak, minimum 1 órát repülnek folyamatosan.

Az említett két alapszínen kívül folyamatosan próbálkoznak a tenyésztők új színek kitenyésztésével s rögzítésével, de ez elég kemény dió. Ugyanis a kopaszodásért felelős gén a vörös színhez kódolt. Erről tudományos tanulmányok is olvashatók külföldi oldalakon (melyek linkjeit, s ezáltal az oldalakat is megtalálják a <http://www.roman-kopasznyaku-galamb.hupont.hu> hazai / Magyar weboldalon).

Így a kiinduló dom. vörös, ill. sárga szín az alap. De nagyon érdekes, hogy hiába rokon színek, egymással párosításuk nem ajánlott. Nem hogy színjavító hatásuk nincs egymásra, a sárga bevitele a vörösbe, kivilágosítja a vörös színt, mattítja azt, s a sötét lilás nyak bőr színt is világos bőr színűre kivilágosítja a vörös utódokban. Egyedül a csőr világosításában segít, másban ront. Sárgák esetében legalább ennyire rossz a helyzet, mert vörössel való párosításkor, sötétebb lesz a csőr, a kormány s evező tollak is, de a sárga szín is csak ritkán lesz teltebb tőle.

Viszont fel-fel jön vörös és sárga párosításból, illetve mindkét színt hordozó (szín párosítást mellőző állományokban főleg előfordul) galambokból a vörös kovácsoltak, ami új szín, régóta fel-fel bukkan, de jóformán senkit nem érdekel. Nem akarja senki elfogadtatni, sőt egyenest ódzkodnak tőle, pedig ez semmilyen rokon vagy idegen fajta bevitelét nem igényli.

A vörös szalagos fakó és sárga szalagos fakó színekkel viszont más a helyzet. Nagy az érdeklődés utánuk, sokan foglalkoznak velük, főképp Németországban, s a közel múltban elfogadottak lettek hivatalosan is, de azért messze járnak még a 2 alapszíntől küllemi összbenyomásra.

Vannak próbálkozások a fehér, a fekete, az ezüst s egyéb színek kitenyésztésére is, de ez nem igazán akar sikerülni. Van olyan tenyésztőtársunk itt Magyarországon, aki 50 éve próbálja a fehéreket és a feketeiket kitenyészteni s rögzíteni. Sajnos sikertelenül, pedig szakmai tudásához nem fér kétség. Az első vedlésig, csodás hosszú kopasz-

sággal rendelkeznek, minden egyéb fajta jegy stimmel a fehér és fekete fiatalokon, de az első vedlés után teljesen betollasodik a nyakuk, s mindegy hány generációs, mindegy mennyire bel vagy rokon tenyészettek, mindegy hány évtized telt el, csak az első vedlésig maradnak kopaszok ezek a színűek, se a fekete se a fehér nem őrzi meg kopaszágát. Viszont már van kettő hímje andalúz-ezüstös színben, amelyek idősebb galambok már, és megmaradt kopaszáguk.

A genetikát nem egyszerű meglovagolni, és vannak határok, amit már nem lehet továbbfeszíteni, de próbálkozni lehet, és előbb vagy utóbb hátha megtörik az a bizonyos jég.... Minden esetre a vörös színtől távol álló színek eléréséhez rokon fajtákat kénytelenek használni a tenyésztők, ami a kopaszodásért felelős gént csak tovább gyengíti. Ezért nem is értem, hogy a vörös kovácsolt színt miért övezi érdektelenség, hisz a vörös és sárga szín után ők a legstabilabb genetikával s a legértékkeltebb küllemi fajta jegyekkel rendelkező egyedek. No, de amit a divat diktál, s amire van kereslet, a többség azt erőlteti, ez mindig is így volt, s így is marad.

Megfigyeléseim szerint, ezt szigorúan, mint magán véleményt írom le, hogy a Német tenyésztők galambjai nagyon kirílnak az átlag közül.

RITKA , NEM ELFOGADOTT DE LÉTEZŐ SZÍNEK !

**A 4 ELFOGADOTT SZÍNVÁLTOZATA
A FAJTÁNAK
(MEGGY PIROS, SÁRGÁ, VÖRÖSSZALAGOS FAKÓ
ÉS SÁRGASZALAGOS FAKÓ SZÍNVÁLTOZATOK)**

Egy részről pozitívan, a német egyedek pinty foltjai az evező tollak végén rendkívül nagyok s intenzív színűek, ami nagyon mutatós, szép látvány, s náluk nem csak előny, hanem kötelező is a meglétük.

Másrésről van három óriási hibájuk átlagot nézve, erős - durva fejűek, sokszor húzott fejűek is, ami otromba látványt kölcsönöz összbenyomásra, másik, ami még súlyosabb hiba, hogy rövid a nyakuk, s még rövidebb a nyak kopaszodásuk, csak a rövid nyakuk közepén van egy viszonylag keskeny gyűrű, ami kopasz. Jellegtelen, s elenyésző látvány a 3-4 cm-es kopaszáguk, a Magyarországon s Romániában megszokott 10-12 cm-es kopaszágához képpes. Nekik a pintyesség, s az intenzív szín mindenk fölötte, pedig a nevében is benne van, hogy „kopasz nyakú”, így véleményem szerint nem igazán célszerű ezt a fajta jegyet háttérbe szorítani, hisz ha értékmérőiben nézzük a dolgokat, egy hosszú és hosszan kopasz nyak jóval nagyobb szerepet kellene, hogy betöltsön, mint néhány színes pötty.

De hát német barátaink a legtöbb fajtánál mindig szerettek külön utakon járni, ezt már megszoktuk, minden esetre én személy szerint azért örülök annak, hogy Németországban is foglalkoznak ezzel az igazán szép fajtával.

Sajnos Magyarországon kevés, 13 fő van, akik tenyésztik ezeket az extrém küllemű galambokat, legalább is ennyiről van tudomásom, több emberről nincs.

Minden esetre a saját magam nevében beszélhetek. Igyekszem minél nagyobb ismertséget szerezni a fajtának, hogy egyre jobban elterjedjen, s mennél nagyobb tenyésztői bázisa legyen hazánkban. Ezért a legnagyobb közösségi portálon (FACEBOOK) nyitottam egy csoportot, valamint egy oldalt a fajta reklámozására, s az elérhető tenyésztőket, fajta kedvelőket meghívtam tagnak, igaz gyengécske az összefogás, de el kell kezdeni valahol, valamint a fenti hivatkozásban említett weboldalt is elkészítettem a fajtának, mert Magyarországon nem volt weboldala még ezeknek a csodás galamboknak. Saját állományomból 30 db egyedat elajándékoztam 5 helyre, fajta népszerűsítés céljából a környéken.

Bízom benne, hogy a kedves olvasó szimpátiáját is elnyerték ezek a különleges, extrém küllemű galambok, s Ön által egy újabb kedvelője, esetleg tenyésztője lesz a Román kopasznyakú keringő fajtának.

Bagdi Ferenc